

Šľachtiteľský program plemena kašmírka koza

Úvod šľachtiteľského programu:

Tento šľachtiteľský program je vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootecnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení Nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“).

Šľachtenie plemena kašmírka koza vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajíčok a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootecnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre kozy chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobou stanovenými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako chovateľská organizácia nesúca šľachtiteľský program podľa Nariadenia EPaR č. 2016/1012 a ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona č. 194/1998 o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je sústava šľachtiteľských opatrení vedúcich k zmeneniu tých vlastností a znakov hospodárskych zvierat, ktoré rozhodujú o plnení cieľa chovu. Pri zachovaní zdravia a ekonomiky chovu. Na naplnenie šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Charakteristika plemena

Plemeno patrí do skupiny stredoázijských kašmírových plemien. Zvieratá sú malého až stredného telesného rámca, výška v kohútiku u kôz je 55 – 60 cm, u capov 65 – 70 cm. Koza dosahuje živú hmotnosť 35 – 45 kg, cap 55 – 60 kg. Plemenným znakom sú dlhé ovisnuté široké uši. Obe pohlavia sú rohaté. Farba srsti je biela, alebo čierna. Najžiadanejšia je biela farba kašmíru.

Úžitkové vlastnosti

Hlavnou úžitkovou vlastnosťou je produkcia kašmíru. Husté rúno tvoria polopesíky s jemnosťou 30-50 μm a podsada - kašmír s jemnosťou 7 - 20 μm , v priemere 13,5 - 18,5 μm , ktorý sa väčšinou vyčesáva. Ročná dĺžka kašmíru je 5 - 7 cm, jeho produkcia u kôz dosahuje 200 – 400 g, u capov 500 a viac g. Plodnosť na okotenú kozu je 140 - 160 %.

Postup šľachtenia plemena

Základnou formou šľachtenia je čistokrvná plemenitba so zámerom zlepšiť produkciu kašmíru. Šľachtenie je založené na výbere najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce, pre správne vytypovanie najlepších zvierat, bude aj naďalej kontrola úžitkovosti. Získané dáta sa okrem selekcie zvierat môžu používať aj na odhad plemenných hodnôt úžitkových parametrov vhodnými štatistickými metódami podľa metodiky schválenej Šľachtiteľskou radou. V chovoch sa môže využívať aj genomické hodnotenie plemenných zvierat. Uplatňovanie konkrétnych metód selekcie v rámci šľachtenia jednotlivých plemien oviec a kôz určí šľachtiteľská rada oviec a kôz svojim uznesením.

Kontrolu úžitkovosti oviec a kôz vykonáva Zväz chovateľov oviec a kôz na základe nariadenia EPaR 2016/1012 a poverenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, alebo ním poverená tretia strana. Výkon KÚOaK sa riadi metodikou schválenou orgánmi ZCHOK na to oprávnenými.

Keďže sa jedná o málo početnú populáciu, ktorá sa na Slovensku chová len krátke časové obdobie je potrebné rátať s nákupom plemenníkov zo špičkových chovov v EÚ.

Plemenná kniha kôz sa riadi osobitným štatútom vypracovaným v súlade s platnou legislatívou a schválením orgánmi ZCHOK na to oprávnenými .

Ak chceme urýchliť rast úžitkovosti cestou čistokrvnej plemenitby je potrebné sprísniť selekciu zvýšiť množstvo informácií o úžitkovosti zvieratá, jeho príbuzných a vrstovníkov v rámci chovu. Podmienkou je tiež presná evidencia zvierat, presné merania a kvalitné vedenie databázy kontroly úžitkovosti.

Geografické vymedzenie

Tento šľachtiteľský program je uplatňovaný výhradne na území Slovenskej republiky.

Plemenný štandard a chovný cieľ plemena kašmírka koza chovaného v SR

Ukazovateľ	kašmírka koza	
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> Zvieratá sú malého až stredného telesného rámca, výška v kohútiku u kôz je 55 – 60 cm, u capov 65 – 70 cm. Koza dosahuje živú hmotnosť 35 – 45 kg, cap 55 – 60 kg. Dlhé široké ovisnuté uši. Obe pohlavia sú rohaté. Farba srsti je biela a čierna.
Úžitkové zameranie	<i>Plemenný štandard</i>	Produkcia kašmíru.
	Chovný cieľ	Vlnové plemeno (zameranie aj na produkciu kašmíru).
Hmotnosť kôz	<i>Plemenný štandard</i>	35 kg
	Chovný cieľ	45 kg
Hmotnosť plemenných capov	<i>Plemenný štandard</i>	55 kg
	Chovný cieľ	60 kg
Hmotnosť kozičiek	<i>Plemenný štandard</i>	20 kg
	Chovný cieľ	25 kg
Hmotnosť aukčných capov	<i>Plemenný štandard</i>	25 kg
Produkcia kašmíru kôz	<i>Plemenný štandard</i>	200 g
	Chovný cieľ	300 g
Produkcia kašmíru capov	<i>Plemenný štandard</i>	400 g
	Chovný cieľ	500 g
Plodnosť na okotenú kozu	<i>Plemenný štandard</i>	140 %
	Chovný cieľ	150 %